

همسر و فرزندان حضرت عباس (ع) را بشناسیم

آنچه که مسلم و قطعی است و همه مورخین آنرا نقل کرده و قبول دارند این است که نسل حضرت عباس(ع) از طریق عبیدالله ادامه یافته است، اما اقوال دیگری نیز در مورد تعداد اولاد حضرت عباس و جنسیت آنها وجود دارد.

آنچه که مسلم و قطعی است و همه مورخین آنرا نقل کرده و قبول دارند این است که نسل حضرت عباس(ع) از طریق عبیدالله ادامه یافته است، اما اقوال دیگری نیز در مورد تعداد اولاد حضرت عباس و جنسیت آنها وجود دارد.

به گزارش خبرگزاری مهر، بانوی حرم حضرت قمر بنی‌هاشم (ع) لبابه (معروف به ام‌فضل)، دختر عبدالله بن عباس بن عبدالمطلب بود و مادر لبابه، ام‌حکیم است. پدر لبابه که به ابن‌عباس معروف است، از بزرگ‌ترین راویان خبر و مفسرین مشهور عالم اسلام است و عبدالمطلب نیز جد پیامبر اکرم (ص) است که شرف اشراف قریش بود. (۱) امام حسن (ع) وظیفه پدر را درباره برادرش عباس (ع) به عهده گرفت و بین سال‌های ۴۰ تا ۴۵ هجری جشن ازدواج عباس (ع) را با لبابه برگزار کرد. (۲) برخی سال ازدواج ابوالفضل (ع) را ۱۸ سالگی بیان کرده‌اند. عده‌ای دیگر در تاریخ نکاح آن حضرت تردید داشته و گفته‌اند: چون تاریخ دقیق ازدواج حضرت ابوالفضل با لبابه معلوم نیست، اگر حد وسط سال ۴۵ - ۴۰ را در نظر بگیریم، آن حضرت در سن ۲۰ یا ۲۱ سالگی با لبابه عقد کرده‌اند. (۳)

هیچ سندی دال بر اینکه لبابه در کربلا حضور داشته باشد وجود ندارد. همچنین بنا بر اسناد تاریخی، لبابه سال‌ها پس از شهادت همسرش حضرت عباس(ع)، به عقد فرزند امام حسن(ع) به نام «زید» درآمد و از این ازدواج فرزند دختری به نام «نفیسه» به دنیا آمد. در مورد تاریخ رحلت لبابه نیز اطلاع دقیقی در دسترس نیست. (۴)

حضرت عباس (ع) به غیر از لبابه همسر دیگری انتخاب نکرده است. او از لبابه دارای دو فرزند بنام فضل و عبیدالله شد. (۵) این قول مشهور است. همچنین آنچه که مسلم و قطعی است و همه مورخین آن را نقل کرده و قبول دارند، این است که نسل حضرت عباس(ع) از طریق عبیدالله ادامه یافته است، اما اقوال دیگری نیز در مورد تعداد اولاد حضرت عباس و جنسیت آنها وجود دارد که در کتب مقاتل مختلف به صورت پراکنده به آنها اشاره شده است. مثلاً بعضی نوشته‌اند که حضرت عباس(ع) دو فرزند دیگر به نام‌های محمد و قاسم داشته است که در کربلا جزو یاران امام حسین(ع) به شهادت رسیدند. به اعتقاد برخی دیگر، حضرت عباس(ع) پسری بنام حسن داشته که مادرش ام‌ولد بوده است. بعضی دیگر نیز نوشته‌اند که حضرت عباس دختری هم داشته است؛ ولی با این حال نام او را ذکر نکرده‌اند. (۶)

«فضل» که به خاطر او پدرش عباس را «ابوالفضل» می‌نامند، مردی فصیح، زبان‌آور، قوی‌الایمان، و بسیار شجاع بود (۷) او پیش از برادرش عبیدالله، فوت کرد. عبیدالله فرزند دیگر حضرت عباس که فرزندان حضرت نسبشان به او می‌رسد، کنیه‌اش ابومحمد بود. ابومحمد شخصیتی باکمال، سخی، شجاع و بامروت به حساب می‌آمد که در سن ۵۵ سالگی درگذشت. او فرزندان بسیاری داشت که همگی از دانشمندان بزرگ شیعه و مرجع قضاوت مسلمین بودند و برخی از آنان در «بزعه»، «مصر»، «طبریه»، «قم»، «شیراز» و ... ریاست و پیشوایی یافتند. (۸)

پی‌نوشت:

۱. ماه بی غروب (زندگینامه ابوالفضل العباس)، عباسعلی محمودی، انتشارات فیض کاشانی، ۱۳۷۹، چاپ اول، ص ۸۹
۲. ماه بی غروب (زندگینامه ابوالفضل العباس)، عباسعلی محمودی، ص ۸۹
۳. بر ابوالفضل العباس چه گذشت؟ صید عزیز رضائی چناری، نوید اسلام، ۱۳۸۶، چاپ اول، ص ۷۳؛ ماه بی‌غروب (زندگینامه ابوالفضل العباس)، عباسعلی محمودی، ص ۸۸.
۴. کتاب العباس و معارف ابن قتیبه و حدیقه النسب شیخ فتونی وحدائق الانس؛ برگرفته از پایگاه اینترنتی مرکز ملی پاسخگویی به مسائل دینی و نیز سایت شهید آوینی.
۵. عبدالرزاق المقرم، العباس(ع)، نجف، مطبعة الحیدریه، بی تا، ص ۱۹۵؛ ماه بی‌غروب (زندگینامه ابوالفضل العباس)، عباسعلی محمودی، ص ۸۹.
۶. دریای تشنه، تشنه دریا، رحیم میردریکوندی، انتشارات فجر ولایت، ۱۳۸۲، چاپ اول، ص ۹۲؛ چهره درخشان قمر بنی‌هاشم ابوالفضل العباس (جلد ۱)، علی ربانی خلخالی، انتشارات مکتب الحسین علیه السلام، ۱۳۸۶، ص ۱۲۳؛ بر ابوالفضل العباس چه گذشت؟ صید عزیز رضائی چناری، ص ۷۳.
۷. دریای تشنه، تشنه دریا، رحیم میردریکوندی، ص ۹۸.
۸. نقل به اختصار از کتاب «زندگانی قمر بنی‌هاشم»؛ ماه بی‌غروب (زندگینامه ابوالفضل العباس)، عباسعلی محمودی، ص ۸۹؛ الموسوعة النسبیه، المعقبون من ال ابی طالب، سید مهدی رجائی موسوی، قم، موسسه عاشورا، ۱۴۲۷ق، چاپ اول، ج ۳، ص ۳۹۶-۴۰۱؛ کتاب العباس و معارف ابن قتیبه و حدیقه النسب شیخ فتونی وحدائق الانس؛ برگرفته از پایگاه اینترنتی مرکز ملی پاسخگویی به مسائل دینی و نیز سایت شهید آوینی

